

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Затверджую
Заступник голови приймальної комісії
_____ доц. М. Б. Боднар
« ____ » _____ 2021 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА
(УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)**

*для вступників
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста,
магістра
(денна, заочна форми навчання)*

Схвалено

на засіданні кафедри
української мови і літератури
та методик їх навчання
Протокол № 9
від 24 лютого 2021 р.
Завідувач кафедри

_____ Р. О. Дубровський

Кременець – 2021

Програма фахового випробування зі спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, спеціаліста, магістра) / укл. : О. В. Васишин, І. О. Воляннюк, Р. О. Дубровський та ін. Кременець : КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2021. 11 с.

Упорядники:

Васишин О. В., к. філол. н., доцент, доцент кафедри української мови і літератури та методик їх навчання;

Воляннюк І. О., к. філол. н., доцент, доцент кафедри української мови і літератури та методик їх навчання;

Дубровський Р. О., к. філол. н., доцент, завідувач кафедри української мови і літератури та методик їх навчання;

Комінярська І. М., к. філол. н., доцент, доцент кафедри української мови і літератури та методик їх навчання;

Пасічник О. В., к. філол. н., доцент, доцент кафедри української мови і літератури та методик їх навчання.

Пояснювальна записка

Програма фахового вступного іспиту з української мови та літератури для вступників рівня вищої освіти «магістр» охоплює базову інформацію, яку дають основні сучасні філологічні науки.

На вступному екзамені з української мови та літератури здійснюється перевірка відповідності набутого рівня з філологічних знань державним стандартам з української мови та літератури. Іспит має високий ступінь узагальнення поставлених питань, широко охоплює мовознавчі та літературознавчі проблеми у поєднанні з конкретними знаннями чинників наукового та практичного значення в межах вузівських програм з окремих філологічних дисциплін.

На вступному екзамені абітурієнт повинен виявити розуміння основних закономірностей мовознавчих і літературознавчих процесів, розкрити їх практичне значення; показати рівень знань, довести своє вміння орієнтуватись у фактичному матеріалі, результатах фундаментальних наукових досліджень, знати основні джерела і володіти методикою опанування новими знаннями. Програма зорієнтована на з'ясування науково-теоретичного рівня підготовки з філологічних дисциплін протягом чотирьох років навчання.

Структура вступного усного випробування

Вступний іспит до магістратури передбачає відповідь на три питання: із сучасної української літературної мови, української літератури та теорії літератури. Екзаменаційні білети складені відповідно до програми вступного випробування. У програму включені розділи відповідних дисциплін. Необхідно встановити, як глибоко майбутні викладачі усвідомлюють структуру, зміст та основну мету філологічної освіти, виявляють розуміння теоретичного матеріалу та готовність реалізації його у практичній діяльності. На екзамені необхідно продемонструвати вміння мислити творчо і самостійно.

Форма проведення екзамену: усна.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Сучасна українська літературна мова

1. Українська мова – національна мова українського народу. Розмежування понять «державна» і «національна» мова.
2. Фонетика і фонологія. Предмет і завдання розділів.
3. Поняття орфоєпії. Орфоєпія і культура усного мовлення.
4. Орфографія. З історії української орфографії. Принципи орфографії.
5. Предмет лексикології, її розділи. Слово і його лексичне значення.
6. Поняття про фразеологію. Джерела фразеології. Класифікація фразеологізмів.
7. Поняття про лексикографію. З історії лексикографії. Типи словників.
8. Поняття про словотвір. Словотворення як джерело збагачення лексики.
9. Система частин мови в українській мові. Принципи виділення частин мови.
10. Лексичне значення і граматичні ознаки іменника.
11. Значення і граматичні ознаки прикметників.
12. Дієслово та дієслівні форми. Значення і граматичні ознаки.
13. Службові слова в системі сучасної української літературної мови.
14. Поняття про синтаксис української мови. Словосполучення і речення.
15. Синтаксис простого речення.
16. Синтаксис ускладненого речення.
17. Синтаксис складного речення.
18. Багатоконпонентні складні речення.
19. Способи передачі чужої мови.
20. Пунктуація. Синтаксична основа пунктуації.
21. Класифікація стилів сучасної української літературної мови та їх характеристика.

Історія української літератури

1. Поняття фольклору, усна народна творчість, народна словесність, народнопоетична творчість, усна народнопоетична творчість. Фольклористика як наука, її галузі. Проблеми періодизації фольклору, складність її вирішення. Основні періоди фольклору. Напрями і школи у фольклористиці.
2. Проблеми періодизації літератури XI – XVIII ст. основні хронологічні, стильові, тематичні параметри літературного процесу.
3. Літописання.
4. Література «орнаментального стилю» (Д. Чижевський) «Слово о полку Ігоревім».
5. Давня література. Огляд знакових творів цього періоду.
6. Полемічна література, її джерела. Основні полемічні твори та їх автори. Літературний портрет І. Вишенського.
7. Творчість Г. Сковороди. Барокові ознаки «Саду божественних пісень». Перед романізація Сковороди.
8. Поняття «нова українська література». Періодизація нової української літератури.
9. Іван Петрович Котляревський – перший класик нової літератури. «Енеїда», «Наталка Полтавка».
10. Творчість «Руської трійці»: М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький («Русалка Дністрова»).
11. Українська байка 10-30-х років XIX ст. (П. Гулак-Артемівський, П. Білецький-Носенко, Л. Боровиковський, Є. Гребінка та ін.).
12. Проблема періодизації творчості Шевченка. Шевченко як творець національної свідомості українського народу, «батько нації».
13. Тарас Шевченко – основоположник української літератури. Періоди творчості Тараса Шевченка. Синкретизм творчих напрямків у поезії митця.
14. Суспільно-політичні та літературно-естетичні погляди Ю. Федьковича.
15. Національний характер байок Л. Глібова.
16. Фольклорна основа балад С. Руданського.
17. Іван Нечуй-Левицький – «колосальне всеобіймаюче око України» (І. Франко).
Аналіз багатогранної спадщини письменника.

18. Психологізація народницького реалізму у творах Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», «Повія».
19. Драматургія Івана Карпенка-Карого «Хазяїн», «Сава Чалий».
20. Іван Франко як письменник, перекладач, учений.
21. Суспільно-політичні, філософські та естетичні погляди І. Франка.
22. Імпресіоністична проза Михайла Коцюбинського «Цвіт яблуні», «Fata morgana», «Intermezzo», «Тіні забутих предків».
23. Творчість Лесі Українки – видатне явище світової культури.
24. Експресіоністська модель світу Василя Стефаника.
25. Першопочатки модернізму в прозі Ольги Кобилянської «Людина», «Земля».
26. Історична проза Пантелеймона Куліша.
27. Григорій Косинка – найвидатніший новеліст 20-х років ХХ ст.
28. «Празька школа» – умовна назва літературного покоління емігрантів міжвоєнного двадцятиліття. Перегук творчої позиції «празької школи» з генерацією «розстріляного відродження».
29. О. Довженко – творець поетичної кіноповісті.
30. Письменники МУРУ (І. Багрянний, У. Самчук, В. Барка).
31. Творчість «шістдесятників» (І. Драч, Д. Павличко, В. Симоненко, Л. Костенко, Б. Олійник, В. Стус).
32. «Неонародницька» концепція лірики Василя Симоненка, поєднання публіцистичного дискурсу з традиційною поетикою.
33. Засудження сталінщини у «Щоденнику» О. Довженка.
34. Дисидентський рух і література.
35. «Олесь Гончар – «світлоносна постать» (А. Погрібний).
36. Український «хімерний роман».
37. Трансформація притчевого модусу у прозі В. Шевчука.
38. Криза української літератури у 80-ті роки, спроби подолання її.

Теорія літератури

1. Визначення поняття «літературознавство». Міждисциплінарні зв'язки літературознавства. Основні та допоміжні дисципліни літературознавства.
2. Українське літературознавство першої половини XIX ст.
3. Українське літературознавство першої половини XX ст.
4. Література як вид художньої творчості. Основні етапи історичного становлення літератури та види літературно-художньої творчості.
5. Художній твір як основна форма буття літератури. Структура художнього твору.
6. Структура та елементи змістової організації художнього твору. Структура і елементи внутрішньої форми художнього твору.
7. Композиція художнього твору. Визначення композиції. Типи композиційної організації художнього твору.
8. Епічний рід літератури. Система епічних жанрів.
9. Постмодернізм: визначення, історія розвитку, основні риси.
10. Ліричний рід літератури. Генезис, родові ознаки і жанровий поділ лірики.
11. Генезис і родові ознаки драми. Жанри драматичного роду.
12. Класицизм: визначення, історія розвитку, основні риси.
13. Літературно-художній образ. Художній образ: визначення поняття. Структура та види літературно-художнього образу.
14. Романтизм: визначення, історія розвитку, основні риси.
15. Реалізм: визначення, історія розвитку, основні риси.
16. Модернізм: визначення, історія розвитку, основні риси. Літературні напрями модернізму.
17. Соціалістичний реалізм: визначення, історія розвитку, основні риси.
18. Основні напрями зарубіжного літературознавства XIX ст.
19. Українське літературознавство другої половини XX ст.
20. Літературні напрями модернізму.

Критерії оцінювання відповідей на екзамені:

Відповідь на екзамені оцінюється предметною комісією з української мови і літератури за шкалою оцінювання від 0 до 200 балів.

180-200 балів: абітурієнт глибоко розуміє та може вільно і змістовно викласти основні мовознавчі та літературознавчі поняття, вільно орієнтується в навчальному матеріалі, уміє аналізувати художні тексти.

160-179 балів: абітурієнт загалом розуміє та може досить повно сформулювати і пояснити основні мовознавчі й літературознавчі терміни та поняття, майже вільно орієнтується в навчальному матеріалі, володіє навичками мовного розбору, аналізу художнього тексту.

140-159 балів: абітурієнт розуміє та може сформулювати і пояснити лише деякі мовознавчі та літературознавчі поняття, в основному орієнтується в навчальному матеріалі, дає загальну характеристику окремих мовознавчих питань, але не завжди вміє пояснити їх застосування на практиці, неповністю володіє навичками аналізу художнього тексту.

100-139 балів: вступник лише відтворює навчальний матеріал, але не встановлює причинно-наслідкових зв'язків, не розуміє основних мовознавчих та літературознавчих понять, його знання загалом мають хаотичний характер.

0-99 балів (не склав): вступник дає визначення окремих лінгвістичних понять, дає їх неповну характеристику; у відповідях допускає суттєві помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; не має достатніх теоретичних знань та практичних вмінь; не ознайомлений або мало опрацював рекомендованої літератури.

Вважається, що абітурієнт склав іспит, якщо він набрав не менше 100 балів.

Список рекомендованої літератури для підготовки

до складання вступного випробування

Сучасна українська літературна мова

1. Бевзенко С.П. Сучасна українська мова. Синтаксис / Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. – К., 2005.
2. Венжинович Н.Ф. Сучасна українська літературна мова / Н.Ф. Венжинович. – К., 2008.
3. Караман С.О. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник / С.О. Караман, О.В. Караман, М.Я. Плющ. – К., 2011.
4. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / За ред. А.К. Мойсієнка. – К., 2013.
5. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / За ред. А.К. Мойсієнка. – К., 2013.
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К., 1994.
7. Шкурятяна Н.Г. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс / Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. – К., 2007.
8. Ющук І.П. Українська мова / І.П. Ющук. – К., 2004.
9. Сучасний фразеологічний словник української мови / за ред. А.П. Ярещенко. – Харків, 2009. – 640 с.
10. Сучасний словник іншомовних слів / укл. Л.І. Нечволод. – Харків, 2009. – 768 с.
11. Орфографічний словник / укл.: Головащук С.І., Пещак М.М., Русанівський В.М., Тараненко О.О. – К., 1994.
12. Деркач П.М. Короткий словник синонімів української мови / Деркач П.М. – Львів – Краків – Париж, 1993.
13. Полюга Л.М. Словник антонімів / Полюга Л.М. – К., 1987.
14. Демська О. Словник омонімів української мови / Демська О., Кульчицький І. – Львів, 1996.
15. Городенська К. Граматичний словник української мови: сполучники / Городенська К. – К. – Херсон, 2007. – 340 с.

16. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – К. : Наукова думка, 2003. – 240 с.

Історія української літератури

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст.: Навчальний посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 424 с.
2. Зеров М. Українське письменство. – К: Основи, 2002. – 1301 с.
3. Історія української літератури у 2 кн. (давня українська література) / За ред. М. Возняка. – Львів: Світ, 1994. – 464 с.
4. Історія української літератури XIX ст.: у 2 кн. Підручник / За ред. акад. М. Г. Жулинського. – К.: Либідь, 2006.
5. Історія української літератури XIX ст.: У 3 кн. Навчальний посібник. / За ред.
6. М. Яценка. – К.: Либідь, 1996. – 478 с.
7. Історія української літератури XX ст.: У 2 кн. Кн. 1: Перша половина XX ст. / За ред. В. Дончика. – К.: Либідь, 1998. – 464 с.
8. Історія української літератури. XX століття: У 2 кн. Кн. 2. Ч. 2: 1960-1990-ті роки: навч. посібник / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 512 с.
9. Лановик З., Лановик М. Усна народна словесність. Посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів. – Львів: Літопис, 2000.

Теорія літератури

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. О. Галича. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
2. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства) / Ткаченко А. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 448 с.
3. Лесин В. М., Пулинець О. С. Словник літературознавчих термінів. Вид. 3 / Лесин В. М., Пулинець О. С. – К.: Радянська школа, 1971. – 463 с
4. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с. (Енциклопедія ерудита)

5. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с. (Енциклопедія ерудита).
6. Літературознавчий словник – довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 752 с.